26/03/2019

Το ιστορικό λάβαρο της Επανάστασης

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Αρχιμανδρίτης π. Άνθιμος Δημακόπουλος, Καθηγούμενος Ι.Μ. Αγίας Λαύρας (+)

1. Φιλοτέχνηση – κλοπή – επιστροφή

Πλημμυρίζει από αγαλλίαση η ψυχή μου καθώς μιλώ για το ιστορικό ιερό Λάβαρο της εθνικο-απελευθερωτικής Επαναστάσεως των επί 400 χρόνια σκλαβωμένων Ελλήνων, η οποία κηρύχθηκε εδώ στη Μονή μας κατά την 21η Μαρτίου έτους 1821, με το νέο ημερολόγιο ή την 8η με το παλιό, εναντίον των Τούρκων κατακτητών. Τούτο φυλάσσεται εδώ, στην Άγια Λαύρα ως μεγίστης αξίας εθνικο-θρησκευτικό κειμήλιο και ως πολύτιμος θησαυρός μοναδικής σπουδαιότητας και σημασίας!

Θεωρώ χρήσιμο και αναγκαίο συγχρόνως, να καταγράψω εδώ, όσα γνωρίζω, τόσο από της προφορικά σωζομένης παράδοσης, δηλαδή όσα, από στόματα των πριν από μένα Ηγουμένων και των γεροντότερων Αδελφών της Μονής, κατά καιρούς προσωπικά άκουσα και διδάχθηκα για την ιστορία του Λαβάρου, καθώς μάλιστα συμπληρώνω τώρα διαμονή, η οποία πλησιάζει τις επτά δεκαετίες, όσο και από γραπτές ιστορικές πηγές, όσες εγώ τουλάχιστον μπορώ να γνωρίζω. Και όλα αυτά τα καταθέτω με αγάπη πολλή για ενημέρωση των νεωτέρων Ελλήνων, είτε εντός είτε εκτός των συνόρων της φιλτάτης Πατρίδας, κατοικούν και διαπρέπουν.

Image not found or type unknown

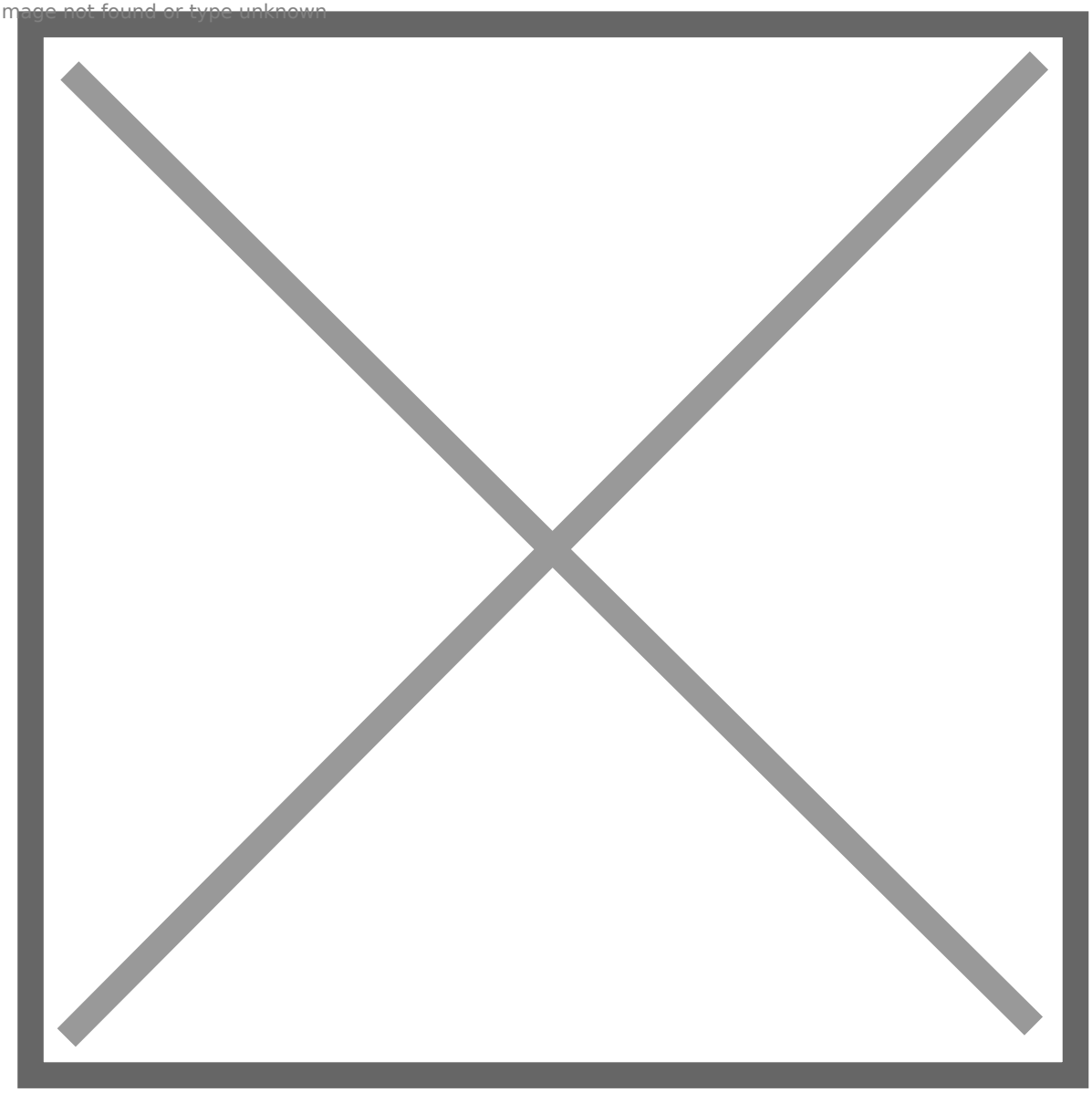

Το Ιερό λοιπόν Λάβαρο, κατά πάσα πιθανότητα φιλοτεχνήθηκε στη Σμύρνη της Μικράς Ασίας περί τα τέλη του 16ου αιώνα, ίσως έπειτα από σχετική παραγγελία της Μονής ή κάποιου άλλου χριστιανού, προκειμένου να φιλοτεχνηθεί μιά Ιερή Παράσταση της Κοιμήσεως της Θεομήτορος ειδικά για τη Μονή, επειδή την Κοίμηση της Υπεραγίας Θεοτόκου τιμά και στο Όνομα Αυτής ανέκαθεν γνωρίζεται

και σεμνύνεται η παλαίφατος Βασιλική και Πατριαρχική Μονή της Αγίας Λαύρας.

Το ιερό Λάβαρο έφθασε στη Μονή κατά τα έτη της Ηγουμενίας του Αρχιμανδρίτου Τιμόθεου Βερίτη, που καταγόταν από το χωριό Βνσωκά (τώρα Σκεπαστό) των Καλαβρύτων. Είναι δε γνωστόν ότι το πρόσωπο αυτό, έγινε Ηγούμενος και έλαβε την Ηγουμενική ράβδο κατά το έτος 1735 μ.Χ. Για τα επιτεύματά του κατά την περίοδο της ήγουμενίας του στο σωζόμενο Κώδικα της Μονής αναγράφονται τα έξης: «*στον καιρόν αυτού του Ηγουμένου ήτον τις Ιερομόναχος εις τας Παλαιάς Πάτρας, ονόματι Νεόφυτος, από κώμης Τσετσεβού, Μετοχιαρης, και είχεν την κατοικίαν τον, δηλαδή το Μετόχιόν του στον Μαχαλάν της Αγίας Αικατερίνης, σήμερον λέγεται της Αγίας Τριάδος. Αυτόν τον οίκον αφιέρωσε σε Χριστιανή τις ονόματι Πανώρια. Ην λοιπόν αυτός ο οσιώτατος Ιερομόναχος ζηλωτής και αληθής πνευματικός της Αγίας Μονής ταύτης, ο οποίος όσα εκτήσατο εν ταις Παλαιαίς Πάτραι κατά το Μετόχιόν μας, ότε θα λαλήσωμεν δια το μετόχιον αυτό τότε και Θα φανερώσωμεν και την επίδοσιν αυτού. Νυν δε λεκτέον όσα στο μοναστήριον έφερεν. Πρώτον μεν την Κοίμησιν της Υπεραγίας Ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας κεντισμένην δια Μαγκάνου*»...

Ο ανωτέρω αναφερόμενος Νεόφυτος ήταν Μετοχιάρης στην Πάτρα από το έτος 1722 έως το έτος 1737. Ο Τιμόθεος ανέλαβε την Ηγουμενία κατά το 1735.

Επομένως πρέπει να θεωρήσουμε σωστό, ότι το Λάβαρο έφθασε στη Μονή ακριβώς κατά το έτος 1737, δηλαδή κατά την παράδοση Μετοχίου μας, πού βρισκόταν στην Πάτρα, από τον Ιερομόναχο Νεόφυτο, ο οποίος παραδίδοντας το Μετόχι το έτος 1737, παρέδωσε μαζί και όλα τα υπάρχοντα αυτού στην κυρίαρχο Μονή της Αγίας Λαύρας. Σ’ ένα Κατάστιχο μάλιστα, που γράφτηκε γύρω στο 1779 από τον Ηγούμενο Άνθιμο, αναγράφεται ότι το Λάβαρο κλάπηκε μαζί με άλλα πολλά κειμήλια πριν από δύο χρόνια, δηλαδή το 1777, από Αρβανίτες. Το Κατάστιχο αυτό παραδόθηκε από τον Ηγούμενο στους Αρχιερείς της Πελοποννήσου, οι όποιοι με υπογεγραμμένη από μέρους των, συνοδευτική επιστολή, το έστειλαν με τον ίδιο τον Άνθιμο, στον Μητροπολίτη Λαρίσης Μελέτιο.

Αυτός στη συνέχεια, πρόσθεσε και τις υπογραφές των Επισκόπων της Επαρχίας, το έστειλε στη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, στην Κωνσταντινούπολη, όταν εκεί ήταν Πατριάρχης ο Σωφρόνιος. Να υπογραμμίσουμε επίσης, ότι το κεντημένο Λάβαρο αναφέρεται και πάλι στον κώδικα της Μονής μας, αναγράφεται όμως τώρα στον κατάλογο των κειμηλίων, όσων κλάπηκαν από αυτή και τελικά επεστράφησαν ως έξης: «η Κοίμησις της Θεοτόκου δια Μαγκάνου και μετά μαργαριτών»... Με τη βοήθεια λοιπόν του Πατριάρχου Σωφρονίου τα κλαπέντα βρέθηκαν και γύρισαν στη Μονή. Επομένως και το Λάβαρο.